

Nový Zákonník práce a bezpečnosť práce. Nový Zákon o BOZP.

Národná rada Slovenskej Republiky schválila Zákon č. 347/2007 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 311/2001 Z.z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov. Úplné znenie Zákonníka práce bolo vydané formou osvedčenej „zelenej“ brožúrky, ktorá bola poskytnutá všetkým funkcionárom, V ZO SOZZaSS, ktorí sa zúčastnili školení uskutočnených v dňoch 2.-3.-4.10. v Košiciach, Žiline a Bratislave. Taktiež aj úplné znenie nového Zákona o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci č. 309/2007 Z.z., ktorý nadobudol účinnosť od 1.septembra 2007.

V dnešnom príspevku by som rád upriamil Vašu pozornosť na ustanovenia Zákonníka práce, ktoré sa dotýkajú povinností zamestnávateľov a zamestnancov v oblasti bezpečnosti práce. Zákonník práce v oblasti bezpečnosti práce niektoré úlohy len rámcovo vymedzuje a konkretizované sú v Zákone o bezpečnosti práce a ďalších súvisiacich predpisov.

-§ 11 a ,ods. 1 ZP vymedzuje postavenie zástupcov zamestnancov, ktorými sú príslušný odborový orgán, zamestnanecká rada, alebo zamestnanecký dôverník. Pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci je zástupcom zamestnancov aj zástupca zamestnancov pre BOZP. Jeho práva a povinnosti sú konkretizované v **§ 19 Zákona č. 309/2007Z.z. o BOZP**, pričom v zdravotníckych zariadeniach a zariadeniach sociálnych služieb jeden zástupca zamestnancov pre BOZP nesmie zastupovať viac ako 50 zamestnancov.

- § 39 ZP – všeobecne platné právne predpisy týkajúce sa BOZP nie sú len zákonné predpisy vydané zákonodarnými orgánmi, ale predpisy sú aj pravidlá o BOZP vydané zamestnávateľmi po dohode so zástupcami zamestnancov, ktoré je zamestnávateľ povinný spracovať podľa **§6 ods.1 písm.l Zákona č. 309/2007 Z.z. o BOZP**, Na posúdenie navrhovaných dokumentov je zamestnávateľ povinný poskytnúť primeraný čas podľa **§ 10 Zákona o BOZP**. napr.: - zoznamy pre poskytovanie OOPP,

- analýzy rizika,
- bezpečnostné a technologické postupy apod.
- všetky dôležité zmeny týkajúce sa BOZP,

- § 98 ZP – Nočná práca, ods 3. - zamestnávateľ je povinný zabezpečiť, aby sa zamestnanci pracujúci v noci podrobil posúdeniu zdravotnej spôsobilosti na prácu v noci- pred začatím práce v noci

- pravidelne podľa potreby, najmenej raz za rok
- kedykoľvek v priebehu zaradenia na nočnú prácu

Ods. 4 – náklady na posúdenie zdravotnej spôsobilosti podľa odseku 3 uhrádza zamestnávateľ podľa osobitného predpisu. Osobitným predpisom je

Zákon o BOZP č. 309/2007 .z. o BOZP , ktorý v §6 ods. 11 ustanovuje, že náklady na BOZP, čo je aj preventívna zdravotná starostlivosť, uhrádza zamestnávateľ a taktiež je táto povinnosť uložená zamestnávateľovi **v §30 ods. 11 Zákona č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia**

- **§ 106 ZP Dodatková dovolenka** - v ods. 2 písm. a – g , zamestnanci v zdravotníckych zaradeniach a zariadeniach sociálnych služieb, ktorí pracujú v zdraví škodlivých a sťažených pracovných podmienkach a ktorí sú vystavení pôsobeniu tam menovaných rizikových faktorov –spĺňajú požiadavky na dodatkovú dovolenku.

Ako postupovať pri určení týchto skupín zamestnancov?

1. Na základe ustanovenia **§ 30 ods. 1 písm. e, Zákona NR SR č. 355/2007 Z.z.**

O ochrane a podpore verejného zdravia je zamestnávateľ povinný – predkladať regionálnemu úradu verejného zdravotníctva návrhy na zaradenie pracovných činností do kategórie rizikových prác /§ 31 ods. 6 tohto zákona – rizikovou prácou je práca zaradená do tretej a štvrtej kategórie. O zaradení práce do tretej a štvrtej kategórie rozhoduje regionálny úrad verejného zdravotníctva na základe **návrhu zamestnávateľa alebo z vlastného podnetu.**

V §§ 32 až 42 Zákona č. 355/2007 Z.z. o ochrane a podpore verejného zdravia sú určené jednotlivé druhy rizikových faktorov a ochrana zamestnancov pred ich pôsobením a ďalej v konkrétnych vykonávacích predpisoch .

Z pohľadu nášho odborového orgánu je potrebné využiť všetky legislatívne možnosti na to, aby zamestnanci vystavení pôsobeniu rizikových faktorov a , ktorí pracujú v sťažených pracovných podmienkach, boli primerane chránení , aby bola zabezpečená ich regenerácia, k čomu prispieva aj dodatková dovolenka, rekondičné pobyty, mzdová kompenzácia apod.

- **124 ZP Mzdová kompenzácia za sťažený výkon práce** – zaradovanie pracovných činností do kategórií tak , ako je už uvedené v predchádzajúcej časti , je dôležité ,okrem iného, ako základ aj pre naplnenie podmienok pre mzdovú kompenzáciu za sťažený výkon.

Šiesta časť ZP- Ochrana práce.

-**§146** –charakterizuje pojem čo je ochrana práce, je neoddeliteľnou súčasťou pracovnoprávných vzťahov , je teda rovnocennou povinnosťou ako pre zamestnávateľov, tak zamestnancov.

-**§147- Povinnosti zamestnávateľa** - rámcovo vymedzuje povinnosti zamestnávateľov v zaisťovaní bezpečnosti a ochrany zdrvia pri práci. Konkrétne povinnosti zamestnávateľov bližšie konkretizuje **Zákon o BOZP č. 309/2007 Z.z. § 6**

-148 – Práva a povinnosti zamestnancov -taktiež rámcovo vymedzuje práva a povinnosti zamestnancov v BOZP. Ďalšie práva a povinnosti podrobne upravuje Zákon č.309/2007 Z.z. o BOZP v § 12.

-149 Kontrola odborovým orgánom

Vymedzuje právo odborov vykonávať kontrolu nad stavom bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci **tam**, kde pôsobí odborová organizácia. V **§29 Zákona č.307/2007 Z.z. O BOZP** je zakotvené právo odborov vytvoriť si vlastný systém kontroly.

Zmena oproti doteraz platnému ZP je v tom, že odborové orgány v rámci svojej kontrolnej činnosti, pri zistení podmienok, ktoré priamo ohrozujú život a zdravia zamestnancov, môžu požadovať svojim opatrením aj požiadavku na prerušenie práce označením práce a času, odkedy sa požaduje práca prerušiť. Ide o obdobu tzv. záväzného pokynu, ktorý platil v ZP do roku 1998.

-§ 195 ZP – Zodpovednosť zamestnávateľa za škodu pri pracovnom úraze a chorobe z povolania – vo svojom znení charakterizuje pojem pracovný úraz, ktorým je také poškodenie zdravia, ktoré vzniklo náhlym a násilným pôsobením vonkajších vplyvov pri plnení pracovných úloh a v priamej súvislosti s nimi. Konkrétne určenie čo sa považuje za plnenie úloh a priama súvislosť s nimi je definovaná v **§§ 220-221 ZP**.

Ďalšie podrobnosti a povinnosti v súvislosti s pracovnými úrazmi , inými úrazmi, chorobami z povolania, nebezpečnými udalosťami a priemyselnými haváriami sú určené v **§ 17 Zákona č. 309/2007Z.z. o BOZP**. V tejto súvislosti sú ďalšie povinnosti pri evidencii a registrácii pracovných úrazov zakotvené vo **Vyhláške MPSVaR č. 500/2006 Z.z.**, ktorou sa ustanovuje vzor záznamu o registrovanom pracovnom úraze, komu a akým spôsobom zamestnávateľ oznamuje vznik a prerokovanie udalostí (pracovný úraz, závažnú udalosť, chorobu z povolania. Zamestnávateľ je povinný podľa cit. § 17 ods.2 určiť vnútorným predpisom, komu a ako sa oznamuje vznik a prerokovanie týchto udalostí.

Náhrada škody spôsobená pracovným úrazom , chorobou z povolania,.. je upravená **v Zákone NR SR č.461/2003 o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov** . V tejto súvislosti by som rád zdôraznil, že pokiaľ sa zamestnávateľ nezbaví zodpovednosti za vznik pracovného úrazu v zmysle taxatívne určených podmienok v **§ 196 Zákonníka práce**, je povinný nahradiť škodu , alebo jej časť po posúdení miery zavinenia a po prerokovaní so zástupcami zamestnancov

-§ 196 ZP- určuje za akých podmienok sa zamestnávateľ zbaví zodpovednosti za vznik škody spôsobenej pracovným úrazom..... „celkom a kedy sčasti. V každom prípade ide o zložité dokazovanie a nie tak, ako sa v praxi dosť často stáva, že niektorí zamestnávatelia jednoducho rozhodnú, že tá a tá činnosť nie je v súvislosti s plnením pracovných úloh a neuznajú poškodenie zdravia za pracovný úraz. Často je opomínaná skutočnosť, že odborové orgány, prípadne zástupcovia zamestnancov majú podľa ustanovení **v Zákone č. 309/2007 Z.z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci** právo

zúčastňovať sa vyšetrovania príčin PÚ, zamestnávateľ je povinný podľa **§ 17 cit. Zákona o BOZP ods. 5 písm a**, oznámiť vznik PÚ zástupcovi zamestnancov.

Tolko v súvislosti s bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci v Zákonníku práce a zároveň upozornenie na súvisiace zákonné úpravy, ktoré upravujú uvedené úlohy ako pre zamestnávateľov, zamestnancov, odborové orgány , a ktoré sú z nášho pohľadu dôležité.

Mgr. Bohuslav Bendík
Špecialista ochrany práce